



Carrer Calic

Bagà

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Nucli històric
Emplaçament Al nucli antic de la vila, limitant per ponent.

Coordenades:

Latitud: 42.25245
Longitud: 1.86065
UTM Est (X): 406015
UTM Nord (Y): 4678434

Classificació

Número de fitxa 08016-91
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval
Segle XIV
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Nivell protecció a les NNSS de Bagà any 1983: 1a (elements a conservar).
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Urbans
Observacions protecció: BIC R-I-51-5194, llei 16/1985 06 25 BOE
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari IPAC, nº 577, any 1982
Generalitat i altres inventaris
Accés Obert
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Bagà. Pl. Catalunya, 7. 08695 BAGÀ

Fitxes associades:

Casa Solanell

Autoria de la fitxa

Cortés Elía, M^a del Agua

Data de registre de la fitxa:

dg., 15/02/2004 - 01:00

Descripció

El carrer Calic és un carrer característic pel fet que transcorre paral·lel a l'antiga muralla que tancava la vila pel cantó del riu. Aquí hi havia, i encara existeixen, diferents terrasses que salven el desnivell des del nucli fins al riu Bastareny, de manera que les mateixes terrasses feien de frontera o delimitació natural junt amb el riu. El carrer transcorre des de l'església de Sant Esteve fins a la torre de la Portella i tan sols té edificacions a un costat, al de llevant tocant a la vila. Aquestes cases van ser construïdes aprofitant aquest possible mur que tancava de la Portella al portal del Molí (a l'església) i tenen una estructura molt específica: són la façana posterior de les cases que donen a la Plaça Galceràn de Pinós i al c/ Major, planta baixa en la que s'han obert garatges, a sobre hi ha tres o quatre pisos i golfes sota teulada. Per això des d'aquest carrer les cases són més altes, perquè han aprofitat el desnivell del terreny guanyant espai excavant la terrassa que quedava darrera de la muralla. Aquest darrer espai a principis de segle XX estava ocupat per horts que possiblement toquessin a la muralla i que posteriorment van ser utilitzats per ampliar les cases i van ser buidats aconseguint aquest soterrani. Les cases estaven separades de la muralla per una mena de camí de ronda, ja que estava prohibit construir-les adossades. Aquest espai pot correspondre a l'antic camí de ronda i es constata la diferència de construcció en aquest espai. A fotografies que es conserven de començaments del segle XX es pot veure un important pany de mur fet amb còdols d'aproximadament 3 metres d'alçada i que podria correspondre a la muralla. En aquestes fotos el mur no té cap obertura visible tot i que actualment es troba ja foradat per aquestes portes que s'han obert.

Observacions:

Tot i que la majoria de les cases ja han fet el garatge obert a aquest carrer, cal tenir en compte en futures intervencions a les cases, al carrer o a les terrasses del riu, que aquesta és una zona important d'expectativa arqueològica. Elements a conservar: les façanes posteriors dels edificis nº 24 i 19 de la plaça Galceràn de Pinós, especialment. Considerar el subsòl com a zona d'expectativa arqueològica en qualsevol intervenció. Mapa topogràfic de Catalunya editat per l'Institut Cartogràfic de Catalunya E/ 1:5.000.

Història

La construcció de les muralles s'inicià a partir del 1234 i segons Mn. Serra Vilaró ja estaven construïdes al 1294. Tenim documentades diferents obres de reconstrucció i ampliació de les muralles i les torres durant el segle XIV. L'any 1343, als llibres de consolia s'esmenten obres a les muralles, fent adobar portals i construint la torre Subirana (doc. 126, llibres de Consolia, ACA). El llibre 121: "Manual de messions dels murs" (sense data), corresponent als anys 1357-1358, és dedicat exclusivament a les obres dels murs, torres, portals i valls. A mitjans del segle XIII va començar a créixer la vila i és possible que al segle XIV, a mesura que creixia la població, s'ensorressin part de les muralles anteriors i es construïssin nous trams ampliant el perímetre del recinte emmurallat, constant a partir del 1358 la construcció de noves torres i murs. En les primeres muralles s'aprofitaria el mur de les cases. Al segle XV (1442) es reconstrueix la muralla i es fan noves torres. Segons Ramon Viladès (1996) les torres del segle XIV serien de planta quadrada (Sobirana, Portalet, Homenatge); les de planta circular (La Portell i la Vilella) serien fetes a les

reformes dels segles XV i XVI. Segons Viladés (VILADÉS, 1996) sembla que en aquest pany de muralla del carrer Calic podia haver una bestorre, és a dir, mitja torre bastida al mur i oberta per la part interior, i que es troba documentada (SERRA VILARÓ, 1930, vol. II, p. 161).

Bibliografia

SERRA VILARÓ, J. (1930). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus Arxius. 3 vols. Reedició de 1989 del Centre d'Estudis Baganesos. VILADÉS, R. (1996). Les muralles de Bagà. Llibres de l'Àmbit, nº 8. Àmbit de Recerques del Berguedà.

